

VAISENHUSIANERBLADET

UDGIVET AF FORENINGEN:

„DET GODE MINDE“

Nr. 2.

Kjøbenhavn, November.

1902.

Georg Rung.

* $\frac{3}{8}$ 1799, † $\frac{7}{7}$ 1868.

NAAR det kongelige Vajsenhus paa Børneopdragelsens Omraade indtager saa høj en Rang blandt Hovedstadens Skoler, saa skyldes dette først og fremmest de udmærkede Mænd, der som Forstandere i de sidste to Menneskealdere have styret Skolen.

For en 70 Aar siden havde man ikke det samme Syn paa Børneopdragelse som nu; da hed det almindelig, at det var Tugten, der skulde danne lydige og flittige Børn og senere gode og dygtige Borgere; kunde de ikke lære deres Lektier, og vare de ikke saa artige, som de burde være, da skulde der blot stræng Tugtelse til, saa kom det nok altsammen.

Under saadanne Forhold blev den 22. Januar 1833 en ung Mand, Kopist i det danske Kancelli, Georg Rung, konstitueret som Vajsenhusets Forstander. Han havde et andet Syn paa Sagen og saa langt forud for sin Tid; han vilde, at Skolen skulde være det Hjem for Børnene, som de havde mistet, og at Forstanderen skulde være dem en kær og god Fader, som de alle kunde slutte sig om.

At det ikke var saa ganske let at føre igennem, vil man kunne indse; men naar Rung satte dette som sin Livsopgave at være alt for Børnene, varede det heller ikke længe, før han var elsket af Bør-

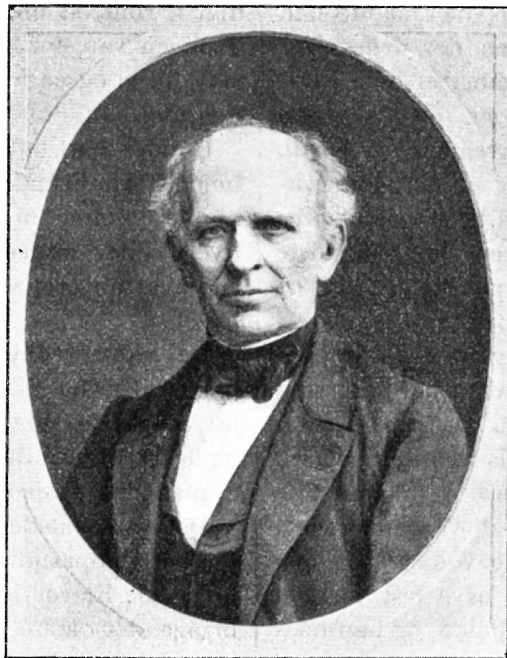
nene, som ingen tidligere, i alt Fald skete det langt hurtigere, end hans Konstitution blev afløst af fast Ansættelse som Inspektør og Forstander for det kongelige Vajsenhus, hvilket først skete 1841, hvor han da ansattes med den svimlende Gage af 800

Rigsdaler aarlig. — Dog disse smaa Kaar afholdt ikke Rung fra at holde fast ved sit Livsmaal, at være alt for Børnene; han søgte at vække deres Æres- og Ansvarfølelse, at faa dem til at komme til sig til enhver Tid — ligefra de mindste til de største Børn, og de fra Skolen udgaaede Elever lige op til den ældre Alder, alle kom de, smaa og store, for at udøse deres Hjerter for ham, og for hos ham at faa Trøst og Raad samt Hjælp og Vejledning i mange Tilfælde.

Hans Tid var saaledes fuldt optaget hele Dagen; thi foruden de før anførte var der en Mængde fremmede, som paa en eller anden Maade stod i Forbindelse med Skolen, der

søgte ham hver Dag. Man kunde saaledes komme ved Midnatstid og se Lys i hans Kontor; det var, naar han for lukkede Døre arbejdede paa Regnskabs- og andre, Skolens Administration vedkommende, Sager, til hvilke der ikke levedes ham Tid om Dagen.

Dog over alt dette glemte han ikke at deltage i Skolens og Børnenes daglige Liv; han havde et aabent Øje for, at naar Skolen skulde være et Hjem, der fængslede Børnene, saa maatte der ogsaa saa-

danne Fornøjelser til, som kunde danne Lyspunkter deri, og saaledes paa en naturlig Maade kæde Arbejde og Fornøjelser sammen.

De ældste, nulevende Vajsenhusianere ville jo saaledes med Glæde mindes fra midt i Fyrerne de dejlige Skovture, hvor der i den tidlige Morgenstund var samlet i den gamle Gaard paa Købmagergade henved tredive Vogne, hvorpaa de festklædte Børn rullede ud af Byen til Skoven, syngende:

»Rullende hen ad de støvede Veje« — —;

eller, naar Vinteren nærmede sig, Stiftelsesdagen, hvor vi sang den indstuderede Sang paa Salen, og Sjællands Biskop holdt Talen, hvorefter Præmierne uddeltes, og vi om Aftenen havde det livlige Bal, ligesom ved Juletid det dejlige Juletræ med de mange Gaver; alt dette fænglede Børnenes Sind, saa at de regnede Tiden fra den ene Fest til den anden.

Uagtet saaledes Børnenes Tid hengled mellem Alvor og Gammen, og man næsten aldrig saa Forstanderen for Alvor vred, men derimod altid mild og kærlig, saa var der dog ingen, der glemte den Ærbødighed, de skyldte ham. Den, der nedskriver disse Linier, mindes saaledes engang, at hele Klassen havde gjort nogle gale Streger, og da Ingen overfor Læreren vilde angive Ophavsmændene hertil, fik hele Klassen slet i Opførsel og en stor Anmærkning i Protokollen, der afleveredes til Forstanderen; denne gav Ordre til, at hele Klassen efter den sidste Eftermiddagstime skulde forblive paa Plads, da Forstanderen selv vilde komme derover.

Det var i dyb Stilhed, vi ventede; der var ligesom en Uhygge bredt over os alle; det var, som om noget meget slemt ventede os. Da saa Forstanderen kom og havde taget Plads ved Kathederet, sagde han ikke et eneste ondt Ord, men med dyb Alvor udtalte han, hvor bedrøvet vi havde gjort ham, at vi, hans egne Børn, havde voldet ham den Sorg, at vor Lærer skulde give os Attest for slet Opførsel, det kunde han ikke udholde, og han haabede, at dette aldrig oftere maatte ske, saafremt vi vilde vedblive at være hans Børn. Derpaa forlod han os lige saa stille, som han var kommet. Der var dog ingen, der fremkom med nogen drengagtig Kaadmundethed, de fleste brast i Graad; det havde ramt os dybere end den strængeste, korporlige Revselse.

Det var ogsaa et stort Øjeblik i Skolen, naar Dronning Caroline Amalie besøgte os, hvilket hun gjorde et Par Gange. Forstanderen fulgte hende da rundt og stod bag ved hendes Stol for at give alle fornødne Oplysninger, naar hun i de fleste Klasser

lod en af Eleverne overhøre i forskellige Fag; det vakte især vor Forbauselse at se hende kysse en af Drengene, som havde gaaet i hendes Asylskole, før han kom i Vajsenhuset.

Glæden var dog endnu større, naar, som det skete et Par Gange paa vor Skovtur om Sommeren, vi var indbudte til at komme ud paa Sorgenfri Slot; her fik vi da Lov til at spadserere rundt i alle Salene og se paa Herlighederne, medens Kongen og Dronningen talte venligt til os. Bagefter blev vi nede i Parken trakterede med Kager og Frugt, og Dronningen var ogsaa her selv til Stede.

Saaledes hengled Livet for os med vor Skolelærdom og vore barnlige Fornøjelser i Skolen, og Forstanderen var Sjælen i det altsammen, vi kunde ikke tænke os noget uden ham.

Saaledes naaede vi omsider frem til Konfirmationen; her var atter Forstanderen vort Forsyn; de ikke vajsede, faderløse Børn skulde Skolen nemlig ikke sørge for, dog enhver af os, som bad indstændigt derom, skaffede han ogsaa en Plads, og naar Trangen var stor til at anskaffe det nødvendige Udstyr, fik vi ogsaa her en god og kærkommen Haandsrækning.

Umiddelbart efter Konfirmationen blev der afholdt et Konfirmationsbal, hvortil ogsaa ældre Elever kunde komme med, og lidt senere hen blev der hver Vinter under Forstanderens Protektion af de ældre arrangeret et Bal, der afholdtes paa Vajsenhuset.

De ældre vedbleve saaledes uafbrudt at komme paa Skolen for at tale med Forstanderen og tillige for at laane Bøger af hans private Samling, og uagtet vi intet officielt Samlingssted havde, vedblev Skolen dog saaledes at være vort Hjem.

Det var saaledes en Selvfølge, at da den 22. Januar 1858 oprandt, en stor Skare af ældre og yngre udgaaede Elever indfandt sig for i Sang og Tale at bringe den kære Forstander en hjertelig Hyldest og inderlig Tak for alt, hvad han i de 25 Aar havde været for os alle. Dette var i Sandhed tolket i Sangen, som en ældre Vajsenhusianer havde skrevet:

Vi saa i fem og tyve Aar
Vor gode, gamle Skole
Som Hjem, hvor Sindet Hvile faar,
Et Hjem, hvorpaa vi stole.
Vi saa en Mand, som ret forstod,
At Verden er i Grunden god,
Naar kun vi tro hverandre.

(Forts.)

Vor gamle Skole.

(Sluttet).

DET er dog ikke blot ved Festerne, de gamle Elever søger tilbage til Skolen. For de unge indtil 18 Aars Alderen er der stiftet »De unges Forening«, der holder Møde to Gange om Ugen hele Aaret igennem, undtagen de tre Sommermaaneder; de ældre kan fortsætte Samlivet med Kammeraterne i Foreningen »Det gode Minde«. Men i de første 4—5 Aar efter Skoletiden møder de to Gange om Ugen paa Skolen i Gymnastiksalen, som da er omdannet til en stor Dagligstue med store og smaa Borde dækkede med Bøger og Blade, og hvor Forstanderen altid er tilstede for at tale med og raade dem, der søger hans Hjælp.

Det er ikke det mindst tiltalende ved Vajsenhuset og dets Forstander, saa ofte de gamle Elever søger til det og ham ogsaa i de trange Tider. Og det kan være gaaet aldrig saa skævt, og Forholdene synes aldrig saa fortvivlede, der er dog altid Hjælp at finde og baade Raad og Daad at hente. Vajserne ved mange Eksempler at fortælle derom, ikke mindst om den Maade, hvorpaa deres gamle Forstander tager imod dem, aldrig med haarde Ord og Tordentaler, oftest paa den jævne, hjertelige Maade, der vidner om, med hvor stor Kærlighed og Forstaaelse han omfatter sin Gerning.

Vajsenhusets Direktion bestaar for Tiden af Kammerherre Meldahl, Biskop Rørdam og Statsraadsekretær Koefod, og dets Formue bestyres af Kuratelets Medlemmer: Forlagsboghandler Hegel, Etatsraad Claus L. Schmidt og Grosserer N. H. Knudtzon. Charles Gandrup har været Forstander og Inspektør siden 1889, og det skyldes ikke mindst hans Energi og idérige Foretagsomhed, naar Vajsenhuset i det sidste Decennium ikke alene har hævdet de smukke gamle Traditioner, men ogsaa er gaaet med i Udviklingen, det selv og hele Samfundet til Gavn og Glæde.

Det siger sig selv, at Vajsenhuset i den lange Aarrække har nydt godt af manges gavmilde Offer-villighed, navnlig i sin første Levetid. Af alt, hvad der er skænket, har dog maaske intet gjort saa stor Gavn og spredt saa megen Glæde som dets afdøde Direktør C. C. V. Liebes og de tidligere Elever, Grosserer Høpfner og Hustrus Legater for de faderløse. Ved disse er i Aarenes Løb, takket være de fornuftige Fundatser, der tillader, at der kan uddeles flere Portioner til en enkelt Familie, mangt et Hjem bragt paa ret Køl, og mangen en Familie holdes i dette Øjeblik paa Fode ved det.

VAJSENHUSIANA.

Frøken *E. Ditlevsen*, Syskolens mangeaarige Lærerinde, fejrede den 1. November under megen Opmærksomhed sit 25-aarige Jubilæum.

Den afholdte Jubilar var i den Anledning Genstand for forskellig Hyldest i Dagens Løb og Midpunktet i den om Aftenen hos Forstanderen holdte Fest, hvor der over det blomstersmykkede Bords fortrinlige Retter lød Taler og Sang til Aftenens Forherligelse.

Direktionen lod overrække en smigrende Skrivelse, ledsaget af en kontant Anerkendelsesgave, og Lærer og Lærerinder en smuk Guldkæde, som under Fremsigelsen af et nydeligt Digt hængtes om Hædersgæstens Hals.

Blandt de til denne smukke Fest indløbne Lykønskninger var ogsaa et smagfuldt Telegram fra Vajsenhusianerforeningen, af hvilken Frk. Ditlevsen i en Aarrække har været kontribuerende Medlem.

Den 25. September forskaffede Hr. Skuespiller *Poss-Nielsen* os en særdeles underholdende Aften med et ligesaa righoldigt som fornøjeligt Program, der begyndte med en Prolog af Sophus Schandorph og efter Oplæsning af Eventyr af Foredragsholderen selv og af H. C. Andersen samt en Sang af Holger Drachmann, endte med det gode, gamle »Et Eventyr i Rosenborg Have«.

Den ret talrige Forsamling gav da ogsaa kraftigt sit Bifald til Kende.

Dernæst havde vi den 23. Oktbr. den Nydelse at høre Hr. Skuespiller *Emanuel Larsen* oplæse Gustav Wiedes Satsyrs spil »Gejstlighed« — en ypperlig Præstation, som lønnes med fortjent Applaus.

Begge de her nævnte Herrer ere Medlemmer af »Det gode Minde« og have beredvilligt stillet deres Kunst til vor Disposition; begge Aftener endte med, at den optrædende sammen med Bestyrelsen indtog en lille Forfriskning, idet Medlemmerne sluttede sig til i et Par Timers muntre og hjertelige Samvær.

Der blev tidligere i vor Forening dyrket en Kunst, som var os til megen Gavn og Glæde — som imidlertid i senere Aar efterhaanden gled ud af vort Program, men som vi nu have besluttet at optage og genopdyrke: **Sangen**. Denne ædle Muse ville vi nu atter sætte til Højbords i vor Midte og prise i et samlet Kor, som Hr. *Anders Andersen* vil have den Godhed at dirigere, første Gang Torsdag den 20. ds.

Foreningen venter da, at alle stemmebægede Medlemmer give Møde, ihukommende Goethes Ord:

Om Sangens Gave du af Muser fik,
Føl dig saa rig, som bar du Guld paa Lommen,
Thi kommer du med Sang og med Musik,
Er over alt i Verden du velkommen.

Torsdagen den 27. Novbr. Kl. 6 afholdes i Foreningens Lokale en musikalsk-deklamatorisk Aftenunderholdning.

Efter Aftenunderholdningen en lille Dans til Kl. 1

Den i Vinterprogrammet ansatte Dilettantkomedie udsættes indtil videre. *Bestyrelsen.*

Alle Forenings-Meddelelser sendes til Formanden, Hr. Fuldmægtig *F. Petersen*, Gl. Kongevej 137^a.

Meddelelser til »Vajsenhusianerbladet« sendes enten til Formanden eller til Hr. *Johs. Madsen*, Bernstorffsvej 12 B¹.

Indmeldelse af nye Medlemmer modtages af Bestyrelsen. — Kontingent 50 Øre maanedlig for Medlemmer. — Bidragydende 4 Kr. aarlig.

Villiam Callesen.

**Kokes
&
Briket
Import**

12. Ved Stranden 12.

H. SVENDSEN,
St. Kirkestræde 1. — Telefon 1509. — St. Kirkestræde 1.
Indehaver: **JULIUS ANDERSEN.**
Smør og Æg en gros & en detail.
— Prøv fint Ævresmør à 92 Øre. —

Det danske Kompagni for Spejl- og Vindues-Polering
„Konkurenten“
Møntergade 16, 1. Sal. — Kjøbenhavn K.
— Telefon 8447. —
Indehaver: **MARIUS HANSEN.**

AMYKOS.

Henrik Gahns er den eneste ægte, uovertrufne som Gurglevand, Saarantiseptikum etc. Bør findes i ethvert Hjem. Prishelønnen paa 7 Verdensudstillinger. Anbefales af de berømteste Læger.

Faas paa ethvert Apothek og i enhver Materialhandel.
Hoved-Depot:

Tordenskjoldsgade 31.
EMIL WARTHÖE.

Thorvald Bergs Eftf.
Indehaver: **SOPHUS JENSEN.**
Børnedragter.
Telefon 3740. Kjøbmagergade 32. Telefon 3740.

M. TRUELSEN,
CONDITOR.

* Specialitet: Isforretning. *
18 • Klareboderne • 18.

Boghandel.

Papirhandel.

AXEL ANDERSEN,
Nørrebrogade 18 A,

— 1ste Boglade fra Søen. —

Grundlagt 1876.

Forlagsforretning.

Musikhandel.

Telefon 4131

Telefon 4131

ROLUND & Co.

— Østergade 34 —

Møbeludsalg

Tegninger & Overslag leveres paa Anfordring

Værksted: **Kong Georgsvej 51**

Telefon: Godthaab 452

Vilh. Hansen & Co.

Materialhandel.

Tapet- og Farvehandel.

— Telefon 3017. —

30 Nørrebrogade 30.

Kjøbenhavn N.